

**Χαιρετισμός Δάκη Ιωάννου
στην Τελετή Αποφοίτησης
του Πανεπιστημίου Κύπρου**

25 Ιουνίου 2013

Είναι ιδιαίτερη τιμή και ευχαριστώ το Πανεπιστημίου Κύπρου που τιμά τη μνήμη του πατέρα μου θεσμοθετώντας το βραβείο Στέλιου Ιωάννου.

Στη σύντομη αυτή ομιλία προτίθεμαι να αναφερθώ σε τρία στοιχεία που χαρακτήριζαν τον πατέρα μου

- τη *θέληση*,
- την *αγάπη για τον τόπο* και
- την *ευθύτητα*

όχι για λόγους αυτοαναφορικούς αλλά γιατί μπορούν να αποδειχθούν χρήσιμα στην τρέχουσα κρίσιμη εποχή που διανύουμε.

Θα περιοριστώ στα απαραίτητα.

1. Η δύναμη της θέλησης

Την εποχή που ο πατέρας μου έζησε την ενηλικίωσή του στην Κύπρο, ήταν δύσκολο να σπουδάσει κανείς. Δραστηριοποιήθηκε σ' ένα τραχύ κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό περιβάλλον, τόσο διαφορετικό από το σημερινό, ώστε λίγοι μπορούν ακόμη και να φανταστούν.

Αυτό, όμως, δεν εμπόδισε την εξέλιξή του, δείχνοντας σε όλους μας τι μπορεί να καταφέρει κανείς με τις δυνάμεις που έχει μέσα του, δηλαδή με την *δύναμη της θέλησης*.

Στέκομαι στη σημασία που έχει σήμερα μια τέτοια στάση. Με τη διαρκή εγρήγορση και τη *δύναμη της θέλησης* μπορεί κανείς να ανατρέψει κάθε ανασταλτικό δεδομένο, εμπόδιο και περιορισμό.

Τί είναι η δύναμή της θέλησης;

Είναι η εσωτερική ικανότητα να παίρνουμε αποφάσεις και να ενεργούμε δημιουργικά, ανεξαρτήτως εσωτερικών ή εξωτερικών αντιστάσεων και δυσκολιών.

Είναι η ικανότητα να αναλαμβάνουμε δράσεις και να επινοούμε προοπτικές, ακόμη κι αν αυτές χρειάζονται επίμονη και κοπιαστική προσπάθεια.

Λένε ότι ο Πλάτων ρώτησε κάποτε το Σωκράτη, κατά τη διάρκεια ενός περιπάτου τους, τι θα χρειαζόταν να κάνει για να επιτύχει εκείνο που θέλει. Ο Σωκράτης συνέχισε τον περίπατό του, ώσπου έφτασαν σε μια πηγή για να πιούν νερό.

Όταν ο Πλάτων έσκυψε να πει νερό, ο Σωκράτης βούτηξε το κεφάλι του μέσα στη γούρνα, έως ότου ο Πλάτων βγαίνοντας απότομα από το νερό του λέει:

-Τι κάνεις εκεί; Πας να με πνίξεις;

Ο Σωκράτης τότε αποκρίθηκε ήρεμα:

- Όταν θα θέλεις κάτι με την ίδια λαχτάρα που ήθελες αυτή την ανάσα, τότε ξέρεις πως θα το πετύχεις.

Αυτή είναι, λοιπόν, μια έννοια κλειδί που μας χρειάζεται περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο σήμερα. Ιδίως όταν, όπως στις μέρες μας, περιτριγυριζόμαστε από ένα τόσο ανησυχητικό και αντίξοο κοινωνικό, οικονομικό και γεωπολιτικό περιβάλλον.

Η δύναμη της θέλησης –κι εντέλει, το πάθος- είναι εκείνο που μας δίνει ευχαρίστηση και κίνητρο δράσης, μετατρέποντας τα εμπόδια σε ευκαιρίες, τα μειονεκτήματα σε πλεονεκτήματα, την ίδια την αδυναμία σε δύναμη.

2. Η αγάπη για τον τόπο

Όσο κι αν είναι πολύτιμη και, εντέλει, ανατρεπτική απέναντι στις δυσχέρειες, μια τέτοια δύναμη της θέλησης, από μόνη της δεν αρκεί. Χρειάζεται και η αίσθηση του ότι ανήκουμε σε ένα ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, εκείνο που στις σύγχρονες σπουδές αποκαλείται *αίσθηση του ανήκειν* και αντιλαμβανόμαστε σαν αγάπη για τον τόπο μας.

Μια τέτοια *amor patriae*, αγάπη για την πατρίδα, δεν έχει καμία σχέση με τους εθνικισμούς ούτε με άλλες παράλογες ιδιοποιήσεις αλλά με την εκτίμηση και την εμπιστοσύνη που έχουμε απέναντι στον τόπο και τους ανθρώπους του. Την εμπιστοσύνη μας απέναντι στην κοινωνία και τους Άλλους.

Ο πατέρας μου αγάπησε ιδιαίτερα τον τόπο και την πατρίδα του, υποστήριξε τον πολιτισμό της και ενθάρρυνε, όσο τίποτε άλλο, τη μάθηση και την παιδεία.

Μόνο χάρη στην παιδεία μπορούμε να έχουμε σήμερα ανθρώπους σκεπτόμενους, δημιουργικούς, κατάλληλα εκπαιδευμένους, μορφωμένους αλλά και ευσυνείδητους πολίτες. Παιδεία δε σημαίνει απλή διόγκωση των πληροφοριών αλλά γνώση που αντλεί από αυτό που αποκαλούμε αξίες, αρχές. Αυτό άλλωστε μας δίδαξαν και οι Αρχαίοι Έλληνες, οι οποίοι έδιναν προτεραιότητα στη σοφία και όχι στη γνώση. Εξού και ο όρος φιλοσοφία.

Επιτρέψτε μου να αναφέρω πώς αντιλαμβάνομαι αυτή τη σοφία σήμερα. Δεν πρόκειται για κάτι εξιδανικευμένο και απροσπέλαστο αλλά για την αφομοιωμένη γνώση η οποία συνδέει τον άνθρωπο με την ολότητά του.

Θέλοντας να συμβάλουμε στο όραμα αυτό, η μητέρα μου μαζί με την αδελφή μου και εμένα προσφέραμε τη Δωρεά προς το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης για την Ανέγερση του Νέου Ερευνητικού Κέντρου της Σχολής Κλασικών και Βυζαντινών Σπουδών. Μια τέτοια δωρεά στοχεύει στην προβολή και την ενίσχυση του ελληνικού πολιτισμού πέραν των εθνικών μας συνόρων. Η Σχολή, που έχει μία ιστορία 500 ετών, μετονομάστηκε και τώρα φέρει το όνομα του πατέρα μας: Σχολή Στέλιου Ιωάννου.

Στην προαγωγή της γνώσης, της συνεργασίας και της παιδείας στοχεύει και η δωρεά για την ανέγερση του Κέντρου Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη Στέλιος Ιωάννου στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, εδώ στη Λευκωσία στην πατρίδα του.

3. Η ευθύτητα

Η ευθύτητα, ήταν ένα άλλο χαρακτηριστικό του πατέρα μου. Συμπεριφερόταν σε όλους ανεξαιρέτως με ισότιμο και άμεσο τρόπο. Δεν χώριζε τους ανθρώπους σε αξιωματούχους ή επιφανείς –που απαιτούν ειδική ευγένεια- και ασήμαντους. Απεναντίας, μας παρότρυνε να μην περιφρονούμε κανέναν και, προπάντων, να γνωρίζουμε τον εαυτό μας και να είμαστε αληθινοί απέναντι σε όλους.

Να γνωρίζουμε τον εαυτό μας. Η φράση αυτή μας συνδέει με τον περίφημο αφορισμό του «γνώθι σαυτόν», ο οποίος έχει μια μακρά παράδοση στον πολιτισμό μας.

Το ρητό ήταν χαραγμένο στο Ναό του Απόλλωνος στους Δελφούς. «Γνώθι σαυτόν» σημαίνει γνώρισε τον εαυτό σου και, κατά συνέπεια, γνώρισε το όριά σου. Πλάι σ' αυτό αναγράφονταν μια άλλη ρήση, εξίσου σημαντική: το «μηδέν άγαν», που σημαίνει «**καμία υπερβολή**».

Κυρίες και κύριοι εδώ θα σταματήσω υπογραμμίζοντας ότι αυτά τα τρία στοιχεία

- η **θέληση**,
- η **αγάπη για τον τόπο** και
- η **ευθύτητα**

βρίσκονται σε διαρκή σχέση αμοιβαιότητας, συστήνοντας ένα πολύτιμο ζεύγος *ήθους* και *ζωής* για όλους μας.

Ευχαριστώ